

Spor Tüketim Güdüsü Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Spor Tüketim Güdüsü Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30970>

Özet

Spor Tüketim Güdüsü Ölçeği, bireylerin spor etkinliklerini tüketme, izleme veya bu faaliyetlere katılma motivasyonlarını değerlendirmek amacıyla uyarlanmış psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, Kerem Yıldırım İmrek (2010) tarafından orijinal bir yabancı ölçeğin Türk kültürüne uyarlama çalışması sonucunda kullanıma sunulmuştur. Ölçek, özellikle Türk ekstrem sporcuların spor tüketimine yönelik içsel ve dışsal güdü kaynaklarını belirlemeyi hedeflemektedir.

Yapılan psikometrik analizler, ölçeğin dört temel faktörden ve toplam 39 maddeden oluştuğunu göstermiştir. Yüksek düzeyde iç tutarlılık güvenirli sergileyen bu araç, spor bilimleri, pazarlama ve spor psikolojisi alanlarında motivasyonel araştırmalar için sağlam bir temel sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Spor Tüketim Güdüsü Ölçeği, spor psikolojisi, ekstrem sporlar, motivasyon, tüketim, faktör analizi, güvenilirlik, geçerlik, spor sosyolojisi.

Yazarlar

Kerem Yıldırım İmrek

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, bireylerin spor faaliyetlerini tüketme veya bu faaliyetlere katılma arkasındaki motivasyonel etkenleri sistematik olarak ölçmektir. Uyarlama çalışması, özellikle Türk popülasyonunda, spor tüketiminin altında yatan psikolojik ve sosyal ihtiyaçları tespit etmeye odaklanmıştır.

Ölçek, araştırmacılara ve spor bilimleri uzmanlarına, spor katılımcı veya izleyicileri etkileyen dört ana güdüleyici boyutu (spora dayalı, zihinsel sağlık, sosyal ve kişisel ihtiyaçlar) derinlemesine inceleme fırsatı sunmaktadır. Bu sayede spor pazarlaması, spor yönetimi ve spor psikolojisi alanlarında uygulamalı çözümler elde edilebilir.

Yapı

Spor Tüketim Güdüsü Ölçeği, spor tüketimini yönlendiren çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Ölçek, dört temel faktör veya alt boyuttan oluşmaktadır. Bu faktörler, bireyin sporla olan ilişkisinin farklı motivasyonel kaynaklarını temsil eder.

Ölçeğin ölçtüğü temel boyutlar şunlardır:

Spora Dayalı İhtiyaçlar: Sporun doğası gereği sağladığı heyecan, performans ve rekabet gibi

unsurlardan kaynaklanan güdüler.

Zihinsel Sağlık İhtiyaçları: Stres azaltma, rahatlama, zihinsel meydan okuma ve psikolojik iyi olma yönelik güdüler.

Sosyal İhtiyaçlar: Başkalarıyla etkileşim kurma, ait olma, sosyal kabul görme ve grup dinamiği gibi sosyal çevre kaynaklı güdüler.

Kişisel İhtiyaçlar: Kişisel gelişim, özgüven artışı, başarı hissi ve kendini gerçekleştirme gibi bireysel hedeflere yönelik güdüler.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliğini incelemek amacıyla gerçekleştirilen istatistiksel analizler, bu araçın teorik olarak öngörülen yapıya uygun olduğunu göstermiştir. Yapılan açıklayıcı faktör analizi (AFA), ölçeğin 39 maddeden oluşan ve dört temel faktörü içeren bir yapı sergilediğini ortaya koymuştur.

Bu dört faktörlü yapı, spor tüketim motivasyonunun farklı yönlerini kapsayarak, ölçeğin kavramsal olarak sağlam bir temele oturduğunu desteklemektedir. Faktör yükleri ve faktörler arası korelasyonlar, maddelerin ilgili oldukları alt boyutları yeterince temsil ettiğini doğrulamıştır.

Güvenirlilik

Spor Tüketim Güdüsü Ölçeği'nin iç tutarlılık güvenirliliği, Cronbach's Alpha katsayısı kullanılarak değerlendirilmiştir. Ölçeğin bütünü için hesaplanan iç tutarlılık güvenirlilik katsayısı yüksek bulunmuştur ($\alpha = 0.928$). Bu değer, ölçeğin maddelerinin genel yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Madde-toplam korelasyon katsayıları, ölçek maddelerinin iç tutarlılığa katkıları için kullanılmıştır. Bu katsayılar 0.33 ile 0.94 arasında değişmektedir. Bu sonuçlar, ölçek maddelerinin genel olarak yüksek düzeyde korelasyon gösterdiğini ve ölçeğin güçlü bir yapısal güvenirliliğe sahip olduğunu teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin Türk ekstrem sporcuları üzerindeki uyarılma çalışmaları sırasında, yapı geçerliği için açıklayıcı faktör analizi (AFA) kullanılmıştır. Analiz sonuçları, ölçeğin orijinal yapıya benzer şekilde dört ana faktör altında toplanan 39 maddelik bir yapıya desteklemiştir.

Elde edilen dört faktörlü yapı, spor tüketim güdülerinin teorik olarak öngörülen boyutların istatistiksel olarak doğrulamı ve ölçeğin Türk kültüründe spor tüketim güdülerini geçerli bir şekilde ölçebileceğini kanıtlamıştır.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: 39 maddeden olu?an, Be?li Likert tipi derecelendirme formu.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama)

Popülasyon Grubu: Sporcular ve spor tüketicileri.

Ya? Grubu: Yeti?kinler.

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, özellikle ekstrem sporlarla ilgilenen bireylerin spor tüketim güdülerini ölçmek için yap?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Bireylerin spor tüketimine yönelik ifadeleri, 1 (Kesinlikle Kat?lm?yorum) ile 5 (Kesinlikle Kat?l?yorum) aras?nda de?i?en bir ölçekte derecelendirmeleri istenmektedir. Puanlar?n yüksek olmas?, ilgili faktördeki motivasyon düzeyinin yüksek oldu?unu gösterir.

Derecelendirme Detaylar?:

- (1) Kesinlikle Kat?lm?yorum
- (2) Kat?lm?yorum
- (3) Ne Kat?l?yorum/Ne Kat?lm?yorum
- (4) Kat?l?yorum
- (5) Kesinlikle Kat?l?yorum

Anahtar Kelimeler

Spor motivasyonu, spor sosyolojisi, ekstrem sporlar, iç tutarlılık, yap? geçerliliği, Likert ölçeği, spor psikolojisi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

?leti?im E-posta Adresleri: keremys@anadolu.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Kerem Y?ld?r?m ?im?ek (Anadolu Üniversitesi ile ili?kilendirilmi?tir).

?zinler, Ücret ve Test Y?li?

Ölçeğin uyarlama çal??mas? 2010 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçeği kullanmak isteyen

araştırmacıların, sorumlu yazar Kerem Yıldırım isimle iletişime geçmeleri tavsiye edilir. Telif hakları ve kullanım ücretleri hakkında kesin bilgi için yazar ile doğrudan iletişim kurulmalıdır.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: spor-tuketim-gudusu-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Yıldırım, K. Y. (2010). Türk ekstrem sporcuları için Spor Tüketim Güdüsü Ölçeğinin güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(3), 97-106.

Makalenin Dergipark üzerindeki bağlantısı: dergipark.org.tr

Spor Tüketim Güdüsü Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

spora dayalı ihtiyaçlar
zihinsel sağlık ihtiyaçları
sosyal ihtiyaçlar
kişisel ihtiyaçlar